

Gedragcode en procedures betreffende diverse controles in de Gemeenschapsinstellingen voor Bijzondere Jeugdbijstand

Fouilleren op het lichaam, kamercontrole en drugscontrole zijn maatregelen die onderhevig zijn aan de rechten van de mens: onschendbaarheid van de privacy en van de woning. De gemeenschapsinstellingen voorzien dan ook in een uitgewerkte en procedureel vastgelegde regeling van deze controles. Deze regeling is opgenomen in het huisreglement van elke campus.

Hoger genoemde controles hebben als bedoeling na te gaan of de jongere dingen gestolen heeft, in het bezit is van voorwerpen of onder invloed van stoffen die verboden of gevaarlijk zijn, dan wel of er gevaar is voor de veiligheid of hygiëne.

1. Lichaamsfouillering

Onderzoek van bagage, kledij en lichaam gebeurt door 2 hulpverleners en/of leerkrachten volgens procedureel vastgelegde regels (zie: 'Procedure') en met de nodige tact en het vereiste respect voor de menselijke waardigheid, zodat het opvoedkundig klimaat van de instelling niet verstoord wordt.

1.1 Beschrijving

We onderscheiden 2 vormen. Wat bedoelen we, en hoe ver gaan we hierin?

Summiere fouillering

- jas, tas, schoenen en bagage wordt aan de begeleider overhandigd en gecontroleerd
- hemdzakken, broekzakken, mouwen en broekspijpen worden betastend gecontroleerd

Volledige fouillering

- laten ontkleden tot op ondergoed en alle kledij en voorwerpen laten afgeven en grondig onderzoeken
- visuele controle van lichaam
- eventueel volledige kledijwissel toepassen

1.2 Procedures

1. Elke lichaamsfouillering begint met de jongere er over in te lichten dat er een fouillering plaatsvindt, welk de reden daartoe is en hoe deze zal verlopen.
2. De summiere lichaamsfouillering mag 'hier en nu' uitgevoerd worden, op eigen initiatief, in privacybiedende omstandigheden. Hierbij is geslachtsgelijkheid geen voorwaarde.
3. De volledige lichaamsfouillering wordt slechts toegepast na beslissing van een campusverantwoordelijke of gebeurt standaard in de volgende situaties: isolatie, opname, heropname na ontvluchting, weglopen of ongewettigde afwezigheid. Deze vorm van fouillering gebeurt in een privacybiedend, afzonderlijk lokaal en in aanwezigheid van een campusverantwoordelijke of zijn gemandateerde. Voor volledige lichaamsfouillering wordt de geslachtsgelijkheid gerespecteerd.

4. Elke volledige lichaamsfouillering, toegepast na beslissing van een campusverantwoordelijke buiten de hoger genoemde standaardsituaties, wordt geregistreerd en opgenomen in het persoonlijke dossier van de jongere.

2. Kamercontrole

De kamer van een jongere controleren is het doorprikken van de onschendbaarheid van de woonst, en is daarom gebonden aan procedureel vastgelegde regels (zie: 'Procedure').

Kamercontroles mogen geen tergend of persoonsgebonden karakter hebben en dienen te gebeuren met respect voor het materiaal van de jongere.

2.1 Beschrijving

We onderscheiden 2 vormen. Wat bedoelen we, en hoe ver gaan we hierin?

Summiere, visuele controle van de kamer

- in functie van hygiëne, orde en veiligheid van het gebouw
- kasten en laden kunnen geopend worden – met uitzondering van de persoonlijke kluis - maar er wordt niets verlegd
- gebeurt routinematig, op vaste ogenblikken

Volledige controle van de kamer

- in functie van veiligheid (veronderstelde aanwezigheid in de instelling van verboden voorwerpen of stoffen, verdenking of vermoeden van diefstal)
- in functie van persoonlijke hygiëne (werkpunt in het handelingsplan)
- kasten en laden kunnen geopend worden met inbegrip van de persoonlijke kluis
- alle losse objecten mogen verplaatst worden
- vaste stukken of objecten mogen los of open gemaakt worden,

2.2 Procedures

1. Elke volledige kamercontrole begint met de jongere er over in te lichten dat er een controle plaatsvindt, welk de reden daartoe is en hoe deze zal verlopen.
2. Elke volledige kamercontrole wordt geregistreerd en opgenomen in het persoonlijke dossier van de jongere.
3. Elke volledige kamercontrole wordt uitgevoerd door twee hulpverleners en gebeurt in aanwezigheid van de jongere, indien deze dit wenst.
4. Een volledige kamercontrole kan slechts uitgevoerd worden na beslissing door minstens een campusverantwoordelijke.
5. Het is niet toegestaan de in de kamer aanwezige briefwisseling te lezen. Alleen de briefomslag mag op zijn inhoud worden gecontroleerd in aanwezigheid van de jongere.
6. Het ontruimen van een kamer gebeurt ten vroegste na 5 dagen volgend op de ontvluchting, het weglopen of de ongewettigde afwezigheid van de jongere
7. Indien de politie een kamer wil doorzoeken, is een huiszoekingsbevel of een ander passend mandaat nodig.

3. Drugscontrole

3.1 Beschrijving

We onderscheiden 2 vormen.

Systematisch

Via een zuiver toevallige steekproef worden er preventief controles gedaan met het oog op ontrading en het hanteren van de orde en de veiligheid in de voorziening

Gerichte controles

Controles kunnen gestuurd worden door:

- het handelingsplan
- het vermoeden van middelengebruik

3.2 Procedures

1. Er zal gebruikt gemaakt worden van een urinetest.
2. De controle begint met de jongere er over in te lichten dat er een controle zal plaatsvinden, welke de reden daartoe is en hoe deze zal verlopen.
3. De drugcontrole wordt slechts toegepast na beslissing van de campusverantwoordelijke. De controles dienen te gebeuren door personeelsleden die gemandateerd worden door de directie. Voor het toezicht bij de urineafname wordt de geslachtsgelijkheid gerespecteerd.
4. Elke drugcontrole en de desbetreffende resultaten worden geregistreerd en opgenomen in het persoonlijke dossier van de jongere. De jongere, zijn ouders en de Jeugdrechtbank zullen van de resultaten op de hoogte gebracht worden.
5. Een tegenonderzoek is mogelijk. Wanneer het tegenonderzoek een positief resultaat aangeeft, zal de jongere zelf instaan voor de kosten van dit tegenonderzoek.

4. Uitzondering op de gangbare procedure (agogische exceptie)

De instellingsdirecteur kan beslissen om af te wijken van de hoger staande procedures betreffende controles, indien er sprake is van een acuut en ernstig veiligheidsprobleem of indien er aanwijzingen zijn van een significant verminderde pedagogische aanspreekbaarheid of zelfcontrole bij de jongere. Elke uitzondering op de gangbare procedures wordt geregistreerd en opgenomen in het persoonlijke dossier van de jongere en wordt bovendien gemeld aan het afdelingshoofd.